

بررسی بند «ب» تبصره ۷ قانون بودجه سال ۱۴۰۳

بخش اول
نرخ‌بندی عوارض برداشت هر مترمکعب آب از چاه‌های کشاورزی

بعد از گذشت شانزده سال، در سال ۱۳۹۹، اخذ وجه به ازای برداشت هر متر مکعب آب به عرصه قانون بودجه وارد شد. طی این پنج سال از تصویب آن با تغییرات متنوعی در مفاد آن روبرو بودیم. در این مدت هم در ماهنامه دنیای پسته در زمان ارائه لایحه و هم بعد تصویب آن به شرح ایرادات و نواقص وارده بر آن پرداخته‌ایم. در این شماره نیز به بررسی بند «ب» تبصره ۷ قانون بودجه ۱۴۰۳ خواهیم پرداخت.

اخذ وجه به ازای برداشت هر متر مکعب آب از چاه‌های کشاورزی بر اساس بند «ب» تبصره ۷ قانون بودجه سال ۱۴۰۳ چند نرخی است؛

۱ چاه‌های مجاز دارای کنتور هوشمند به‌ازای هر مترمکعب برداشت آب؛

رعایت الگوی کشت * کشت محصولات اساسی کشاورزی و راهبردی (استراتژیک) ← ۲۰ تومان

در صورت عدم رعایت الگوی کشت و عدم کشت محصول استراتژیک ← ۵۰ تومان

۲ چاه‌های مجاز فاقد کنتور هوشمند به‌ازای هر مترمکعب برداشت آب؛

رعایت الگوی کشت کشت محصولات اساسی کشاورزی و راهبردی (استراتژیک) ← ۳۰ تومان

در صورت عدم رعایت الگوی کشت و عدم کشت محصول استراتژیک ← ۷۰ تومان

نکات و ایرادات

* رعایت الگوی کشت بر اساس سطح زیر کشت و الگوی مصرف آب تعیین‌شده برای مناطق و اقلیم‌های مختلف مطابق ماده (۲۶) قانون توزیع عادلانه آب است

ماده ۲۶

وزارت نیرو مکلف است باتوجه به اطلاعاتی که وزارت کشاورزی درمورد مقدار مصرف آب هر یك از محصولات کشاورزی برای هرناحیه دراختیار وزارت نیرو قرار می‌دهد، میزان مصرف آب را باتوجه به نوع محصول و میزان اراضی تعیین و براساس آن اقدام به صدور اجازه بهره‌برداری بنماید.

نرخ بندی جریمه اضافه برداشت و برداشت چاه‌های غیرمجاز هر مترمکعب آب؛

رعایت الگوی کشت
کشت محصولات اساسی کشاورزی و راهبردی (استراتژیک) ← ۶۰۰ تومان

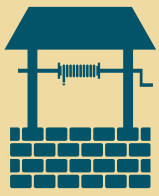
عدم رعایت الگوی کشت و عدم کشت محصول استراتژیک ← ۱۲۰۰ تومان

۱ حداکثر تا پایان اولین فصل کشت باید جریمه اخذ گردد.

۲ حداکثر تا پایان اولین فصل کشت، وزارت نیرو مکلف است نسبت به انسداد چاه‌های غیرمجاز (اعم از کشاورزی و غیرکشاورزی) اقدام نماید؛ به‌نحوی که تا پایان سال ۱۴۰۳ حداقل ده درصد (۱۰٪) از چاه‌های مذکور مسلوب‌المنفعه شوند.

موارد مصرف درآمد حاصله از اخذ وجه به‌ازای برداشت هر مترمکعب آب از چاه‌های کشاورزی؛

- شمارشگر (کنتور) گذاری هوشمند *
- برنامه‌های تعادل‌بخشی، آبخیزداری
- اجرای طرح‌های افزایش بهره‌وری آب

* وزارت نیرو مکلف است از درآمدهای این محل، شمارشگر (کنتور) های هوشمند برای چاه‌های آب دارای مجوز در مناطقی که آبدهی آنها کمتر از نسبت مجاز حجم به زمان (دبی) مجاز مندرج در پروانه می‌باشد، تأمین و نصب نماید. البته مشروط به تأیید کارگروه سازگاری با کم‌آبی استان. درآمد حاصله از اخذ وجه برداشت آب و جریمه برداشت غیر مجاز با نسبت برابر تنها به وزارتخانه‌های جهادکشاورزی و نیرو تخصیص یافته است.

» طی پنج سالی که از ورود این بند در بودجه می‌گذرد، هر ساله میزان اخذ وجه، نحوه هزینه‌کرد درآمد و تقسیم آن بین نهادهای دولتی متفاوت بوده است و یک رویه برای هزینه‌کرد و تقسیم بین نهادی نداشته است. از همین رو تا به امروز کشاورزان هیچ اثری از هزینه‌کرد آن مشاهده نکرده‌اند و در اُفت مستمر دشت‌ها هم اثر مثبتی به وقوع نپیوسته و به نظر می‌رسد که درآمد حاصله نیز در پیچ‌وخم‌های اداری ناپدید شده است.

» در حقیقت وقتی برای هزینه‌کرد و هدف‌گذاری در قانون، معیاری قابل سنجش و ارزیابی در نظر گرفته نشود و تنها به طرح کلیات غیر قابل ارزیابی بسنده شود، در عمل نمی‌توان انتظار تأثیر داشت.

» یکی از ایرادهای اساسی به این بند، چند نرخی بودن اخذ وجه است. بی‌تردید این چند نرخ کردن اخذ وجه، فرصت سوءاستفاده را فراهم و علاوه بر افزایش بوروکراسی، زمینه‌ساز فساد اداری خواهد شد.

» در پایان باید گفت وزارت نیرو هر ساله آیین‌نامه مربوط به چاه‌های دارای مجوز برای اخذ وجه را مصوب و اخذ کرده؛ اما برای چاه‌های غیرمجاز هیچ آیین‌نامه‌ای مصوب نشده‌است. خوشبختانه در بودجه سال جاری، وزارت نیرو ملزم شده‌است در آیین‌نامه اجرایی مربوط به این بند هر دو موضوع چاه‌های مجاز و غیرمجاز را توأمان در نظر بگیرد؛ لذا امیدواریم وزارت نیرو در تدوین آیین‌نامه جدید نظری هم به چاه‌های غیرمجاز کند.